



**БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ПО ОКЕАНОЛОГИЯ**

***ПРАВИЛА ЗА ДОСТЪП ДО НАУЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА
НА ИНСТИТУТ ПО ОКЕАНОЛОГИЯ- БАН (ИО-БАН)***

Чл. 1. (1) Научната инфраструктура на Института по океанология - БАН (ИО-БАН) попада в обхвата на Дефиницията за „научноизследователска инфраструктура“ (по т. 16, буква жж) от Рамката за Държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, съгласно която „научноизследователска инфраструктура“ означава съоръжения, ресурси и свързани с тях услуги, използвани от научната общност за провеждане на научни изследвания в съответните области, и обхваща научно оборудване или набори от инструменти, ресурси, основани на знанието, като колекции, архиви или структурирана научна информация, помощни инфраструктури, базирани на информационни и телекомуникационни технологии, като мрежи, компютърна техника, софтуер и средства за комуникация, както и всички останали средства с уникален характер, позволяващ провеждането на научни изследвания.

(2) Научната инфраструктура на ИО-БАН се изгражда от проектно финансиране с публични средства и представлява обединение от отделни инфраструктурни единици (ИЕ), които може да се ползват самостоятелно за извършването на определена дейност със стопански или нестопански характер.

Глава 1. Принципи

Чл. 2. (1) Настоящите Правила за достъп на потребители до научната инфраструктура ИО- БАН (наричани по-долу Приети) са съобразени с националното законодателство, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2014/С 414/01) (наричана по-долу Рамката), принципите в Европейската харта за достъп до изследователски инфраструктури (European Charter for Access to Research Infrastructures) от 2016 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/78e87306-48bc-11e6-9c64-01aa75ed71a1/>), както и с Правилата на БАН за прилагане на Закона за държавните помощи, Правилника за неговото прилагане и Рамката на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации в Българска академия на науките и нейните самостоятелни научни звена.

(2) Инфраструктура на ИО – БАН се използва почти изключително за извършването на нестопанска дейност, като стопанската дейност е с чисто допълващ характер и трябва да отговарят едновременно на следните условия:

а) да е пряко свързана и необходима за функционирането на ИО- БАН или да са неразривно свързани с основното нестопанско използване, и са с ограничен обхват;

б) да употребяват точно същите ресурси (като материали, оборудване, труд и постоянен капитал) като нестопанските дейности;

в) капацитетът, отпускан всяка година за тези дейности, да не надвишава 20 % от съответния общ годишен капацитет на ИО – БАН

Чл. 3. Настоящите Правила дават общата рамка на политиката на ИО – БАН за достъп до съоръженията и оборудването. Специализираните лаборатории на ИО – БАН могат да налагат допълнителни условия за достъп на потребители до оборудването в тях съобразно спецификата му.

Чл. 4. (1) ИО – БАН предлага достъп до ресурсите на научната инфраструктура на потребители - от академичните среди, бизнеса и публичните институции (наричани по- долу Потребител).

(2) Инсталираните и въведени в експлоатация съоръжения, ресурси и свързаните с тях услуги, се използват от научната общност за провеждане на научни изследвания.

Чл. 5. ИО – БАН прилага разнообразни модели на такси за достъп до научната си инфраструктура, съобразени със спецификата ѝ, за да могат да

се покрият разходите, консумативите и амортизация на оборудването, както и за да се постигне финансова устойчивост на научната инфраструктура.

Чл. 6. При предоставяне на права на достъп ИО – БАН спазва политиката за равни възможности и отсъствие на дискриминация по каквито и да е признаци.

Чл. 7. Правилата не позволяват преференциален достъп на предприятия – свързани лица, на който и да е от служителите на ИО- БАН или потребителите (ако има такива свързани лица).

Чл. 8. Потребителят на научната инфраструктура се придържа към стандартните кодекси на етично поведение в научните изследвания.

Чл. 9. ИО – БАН подкрепя, когато е възможно, политиката на свободен достъп до публикациите и данните, особено на тези, които целят публичност съгласно Правила за достъп и управление на данни и резултати от научноизследователската инфраструктура в Института по океанология "Проф. Фритьоф Нансен" – Българска академия на науките – www.io-bas.bg

Глава 2. Достъп до съоръженията на ИО – БАН

Чл. 10. ИО-БАН предоставя на Потребители своята научна инфраструктура за целите на извършването на научни изследвания. Достъпът се извършва със сътрудничество на служители от ИО-БАН. По изключение, ако спецификата на ИЕ го позволява, достъпът може да се осъществи без сътрудничество на служители на ИО-БАН, като в тези случаи допълнително се уговорят условията на ползване.

Чл. 11. Достъпът до научната инфраструктура на ИО-БАН се осъществява чрез:

(5) Научни предложения от академични и образователни организации,

включващи, но не само, заявки за научна услуга, аналитична услуга, технологична експертиза, подадени до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които самостоятелно решават дали да дадат достъп, отчитайки научната значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си ръководителите/отговорниците на ИЕ прилагат принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност.

(6) В случай, че искането за достъп по ал. 1 бъде одобрено, с потребителя се сключва договор, от който да е видно, че ползвателят (университет или научно изследователска организация) ще извършва само нестопански дейности с ползваната научноизследователска инфраструктура.

След приключването на договорената работа, ползвателят подписва декларация, че са извършвани само нестопански дейности и посочва конкретните проекти, по които е работено.

(7) В Договорът по ал. 2, наред с другите условия (срок, ползване на резултатите, конкретизиране на научноизследователските дейности, които ще се извършват и т.н.), е уговорен и начинът на заплащане, както и разходите, които ще се възстановяват.

(8) В случай, че искането за достъп по ал. 1, или части от него, се финансира изцяло или частично от стопански субект, ръководителят / отговорникът на Инфраструктурната Единица се задължава да информира Директора на ИО-БАН, който решава за всеки индивидуален случай дали се изисква допълнително споразумение отвъд настоящите Правила.

(9) Предложения за научна или технологична разработка от стопански субект, в ефективно сътрудничество с ИО-БАН се оценява от НС на ИО-БАН на база на критерии, които включват, но не само, научна значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си НС прилага принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност;

(10) Заявки за използване/наемане на ИЕ без участие/сътрудничество на служител на ИО-БАН се подават до и приемат от ръководителите / отговорниците на ИЕ, които оценяват техническата осъществимост и налични ресурси за съответната заявка и вземат решение с Директора на ИО-БАН за нейното осъществяване.

Чл. 12. Потребителят гарантира, че всички предложения за изследователски дейности и заявки за услуги/експертиза се извършват изключително за мирни цели и в съответствие с общоприетите правила за добра научна практика.

Чл. 13. ИО-БАН широко оповестява на своята интернет-страница предлагания достъп до инфраструктурата и настоящите Правила за достъп до нея.

Чл. 14. Частни лица не се допускат до научната инфраструктура на ИО-БАН.

Чл. 15. За всяка инфраструктурна единица се въвежда годишен дневник, от който да е видно:

- ✓ вида дейност (стопанска или нестопанска);
- ✓ проекта/договора, по който е използвана ИЕ;
- ✓ човекочасовете, потребителите и вида достъп
- ✓ използваните ресурси за календарната година – труд, материали, разходи за външни услуги и други (например разходи за застраховка и поддръжка, режимни разходи) ангажирани с осъществяването на съответната дейност, се извличат от счетоводната партидата на всеки стопански договор;
- ✓ в дневниците се попълва информация само в случай, че е изпълнявана някаква дейност независимо от вида ѝ. Във всички останали случаи отделните клетки не се попълват.

Глава 3. Лице за контакт

Чл. 16 Използване на научната инфраструктура и Локален контакт

(11) След приемане на предложението за достъп се издава график за достъп и се назначава оперативен Локален контакт. За ефективното и успешно използване на лабораторните ресурси, Потребителят се приканва да обсъди подготовката на своето научно изследване с Локалния контакт преди насроченото научно изследване.

(12) Потребителят трябва да гарантира, че достатъчен брой специалисти участват в научното изследване, за да се гарантира безопасното и ефикасното му изпълнение през цялото време, покриващо планирания период на достъп.

Глава 4. Задължение за поверителност

Чл. 17. Във връзка с достъпа до научната инфраструктура, може да е подходящо и необходимо за Страните (ИО - БАН от една страна и потребителят от друга) да получат достъп до определена техническа и

научна информация и материали от другата Страна, наричана по-нататък Информация.

Чл. 18. Страните се задължават да поддържат поверителността и сигурността на Информацията, принадлежаща на другата Страна. Всяка Страна продължава да притежава всички права върху интелектуална собственост, свързана с нейната собствена технология през цялото време на употреба на предоставените ИЕ. Страните се задължават да не разкриват тази информация на трети страни при никакви обстоятелства, освен ако не е предварително подписано допълнително писмено споразумение между Страните.

Чл. 19. Задължението за поверителност, описано по-горе, не се отнася за информация, която:

- ✓ може да се докаже, че е била в публичното пространство или е публично известна и лесно достъпна, или
- ✓ може да се докаже, че е била във владение на, или че е била лесно достъпна до другата Страна или нейните дъщерни организации, които получават информацията от друг източник преди оповестяването ѝ, или
- ✓ става част от публичното пространство или е станала публично известна чрез публикуване или по друг начин, а не поради някакво неразрешено действие от другата Страна, или
- ✓ се изисква да бъде оповестена по закон или държавно разпореждане, при условие, че другата Страна е предоставила предизвестие в разумен срок за такова изисквано оповестяване.

Глава 5. Собственост и материали в случай на самостоятелно използване на научната инфраструктура

Чл. 20. Проби и консумативи, донесени или изпратени в ИО-БАН , трябва да се

приберат от Потребителя или да се унищожат в съответствие с правилата за безопасност и за сметка на Потребителя.

Чл. 21. Потребителят трябва да предостави на ИО-БАН цялата информация относно материалите, които са му необходими за провеждането на изследването. По-специално, Потребителят трябва да

подготви и декларира списък с всички апарати, консумативи и др. които ще използва, най-малко седем дни преди пристигането си в ИО-БАН . Тези апарати, консумативи и др., внесени в ИО-БАН , трябва да са идентични с тези, посочени в предоставения списък. Всички промени трябва да бъдат одобрени от ИО-БАН преди провеждането на научното изследване.

Чл. 22. При завършване на изследването, Потребителят трябва да възстанови всички използвани ИЕ в състоянието преди започване на изследването.

Чл. 23. ИО-БАН не носи отговорност за имуществото на Потребителя в ИО-БАН , освен в случаите на загуба или щети, причинени с умисъл или заради груба небрежност от страна на служители на ИО-БАН .

Глава 6. Интелектуална собственост

Чл. 24. Всяка от Страните остава притежател на всяко ноу-хау и интелектуална

собственост, получени/създадени от нея преди провеждането на научното изследване, договорено на базата на настоящите Правила.

Чл. 25. Правата върху всеки и всички, работни резултати (включително, но не само, ноу-хау, развитие на доклади, предложение, идеи, проекти, дизайни, образци, модели и т.н.), постигнати от Потребителя в рамките на научното изследване, проведено в ИОМТ, договорено по тези Правила, се притежават от Потребителя, който предоставя на ИОМТ неизключително и непрехвърливо право на безвъзмездно ползване за собствени проучвания, включително и при осъществяване на стопанска дейност.

Чл. 26. В случай на съвместни изобретения по време на провеждането на научното изследване и когато двете Страни не могат да разделят дяловете според правилниците на страните, тези въпроси се решават поединично за всеки отделен случай.

Глава 7. Публикуване

Чл. 27. В съответствие с принципа за осигуряване на свободен достъп до информацията,

Потребителят трябва да се стреми да публикува резултатите от научното си изследване според тези Правила в научни списания с рецензирани публикации.

Чл. 28. Потребители и учени от ИО-БАН , които желаят да си сътрудничат по теми, свързани с научното изследване, трябва да сключат съответни споразумения, включително за съавторство в публикации с ИО-БАН , преди началото на научното изследване.

Чл. 29. В случай на публикуване Потребителят трябва да отбележи подкрепата на инфраструктурата или всяка друга помощ във всички публикувани материали (включително конференции и съобщения за пресата), произтичащи от работата, извършена изцяло или частично в ИО-БАН , със следното примерно съобщение: "Изследванията/Част от изследванията са извършени с помощта на научноизследователската инфраструктура на Института по океанология - БАН

Издаваме благодарност на (*имена на служители на ИО-БАН в случай, че те не са съавтори*) за помощта при използване на (*съответното оборудване/съоръжение*). " Технически аспекти, свързани с научното съоръжение, трябва да бъдат уточнени с персонала на ИО-БАН преди публикацията

Чл. 30. Потребителят се задължава да уведоми ИО-БАН за заглавието, авторите на всяка научна публикация, изготвена в резултат от използването на съоръженията на ИО-БАН .

Глава 7. Взаимоотношения с персонала

- 1) Персоналът на *Потребителя* си остава на *Потребителя* през цялото време на провеждане на научното изследване и не може да се счита за персонал на *Центъра* по какъвто и да е повод.
- 2) *Потребителят* е длъжен да има подходящи здравна осигуровка и застраховка срещу злополука за цялото време за престоя му в съоръженията на *ИО-БАН*. Тези застраховки трябва да покрият всички възможни злополуки, докато *Потребителят* извърша изследователска дейност според *Правилата*. *ИО-БАН* не носи отговорност в случай, че *Потребителят* не се е застраховал.

Глава 8. Общи изисквания

Чл. 31. Достъпът до научната инфраструктура на ИО - БАН се предоставя в съответствие с тези Правила и изисква събирането и обработката на лични данни. ИО - БАН гарантира, че няма да събира или обработва личните данни на Потребителя за други цели.

Чл. 32. Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, задължително трябва да преминат необходимия курсове по безопасност и да бъдат запознати с всички необходими инструкции преди да започнат работа по научното изследване.

Чл. 33. В случай на самостоятелно използване на ИЕ от външен за ИО – БАН Потребител без сътрудничество на служител на ИО - БАН, служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, задължително трябва да преминат необходимите курсове по безопасност и да бъдат запознати с всички необходими инструкции преди да започнат работа по научното изследване.

Чл. 34. Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, са под административно-техническия надзор и контрол на ИО-БАН и отговарят на всички правила на ИО-БАН по отношение на достъпа и използването на научните съоръжения, свързани с безопасността, експлоатацията и здравето, физическите процедури, опазването на околната среда, достъпа до информация, киберсигурността, и специфичните изисквания на научните съоръжения. ИО-БАН си запазва правото да прекрати достъпа до научните съоръжения, ако Потребителят или лицата, действащи от негово име, не използват съоръженията по безопасен начин или не отговарят на

посочените изисквания, или други инструкции на ИО-БАН .

Чл. 35. Потребителят се задължава да изпълнява стриктно инструкциите на ИО-БАН в случай на бедствие и авария. Това включва и факта, че Потребителят няма право да вика аварийните служби, а трябва да се свърже с техническата служба за аварии на ИО-БАН, която да координира необходимите стъпки.

Глава 10. Цена на научното изследване/услугата

Чл. 36. (1) Когато научноизследователската инфраструктура се използва за извършаване на научни изследвания по договор с предприятие или

за предоставяне на научноизследователски услуги на предприятие, ИО - БАН получава възнаграждение за своите услуги при спазване изискванията на т.26 от Рамката:

(2) ИО - БАН предоставя своята научноизследователска услуга или услуга по силата на договор по пазарни цени;

(3) когато не съществува пазарна цел, ИО - БАН предоставя своята научно- изследователска услуга или услуга по силата на договор на цена, която:

- отразява пълния размер на разходите за услугата и включва марж, който е определен, като се вземат под внимание маржовете, които предприятията, действащи в сектора на съответната услуга, обикновено прилагат за въпросната услуга, или

- е резултат от преговори на принципа на сделката между несвързани лица, в които ИО - БАН в своята роля на доставчик на услуги преговаря с цел да получи възможно най-голяма икономическа полза в момента на сключване на договора, и покрива най-малко пределните разходи.

Глава 10. Гаранции и отговорности

Чл. 37. ИО - БАН не дава гаранция:

- за собствеността, продаваемостта или пригодността за определена цел на изследването или получения продукт;

(5) че услугите, материалите, продуктите, процесите, информацията или данните, които са постигнати под тези правила ще постигнат желаните резултати или са безопасни за всякакви цели, включително по предназначение;

(6) че някое от горните няма да се намесва с правата на частна собственост на трети лица.

Чл. 38. С изключение на случаите на груба небрежност или умишлено нарушение, ИО - БАН не носи отговорност за загуби или щети във връзка с научното изследване. ИО - БАН не носи отговорност за преки или косвени загуби или щети на Потребителя, дължащи се на използването на научните съоръжения, изследвания или произтичащи от тях продукти, интелектуална собственост или създадена информация.

Чл. 39. При самостоятелно използване на ИЕ, Потребителят е длъжен да уведоми съответния ръководител / отговорник за каквито и да било повреди на оборудването, причинени от неговите служители или лица, действащи от негово име.

Чл. 40. Искове за вреди срещу ИО - БАН не се допускат и разглеждат, ако необходимо техническо обслужване, спешна работа или оперативна неизправност на ИЕ води до забавяне на научното изследване, частична или пълна загуба на предоставено време за достъп на засегнатите Потребители.

Глава 11. Форсмажорни обстоятелства

Чл. 41. Никоя от страните не носи отговорност за забавяне на изпълнението или неизпълнението на задълженията си по тези Правила, ако такова забавяне или неизпълнение се дължи на природни бедствия или всяко друго събитие извън контрола на страните, включително, но без ограничения, пожар, експлозия, природни бедствия, болест, война, бунт, граждански вълнения, протести, действията на правителството, прекъсването на електрозахранването или водоподаването, при условие, че страната, която не е в състояние да работи, възстанови дейността си възможно най-скоро след края на събитието, предизвикало забавяне или неизпълнение.

Глава 13. Заключителни разпоредби

Чл. 45. В случай, че една или повече от разпоредбите, съдържащи се в тези Правила станат напълно или частично невалидни, незаконни или неприложими под някой приложим закон, валидността, законността и приложимостта на останалите разпоредби в тези Правила не се засяга и остават валидни.

Чл. 46. Допълнения и изменения на тези Правила могат да бъдат правени от НС на ИО - БАН по всяко време и по предложение на Ръководството на ИО - БАН, членовете на НС и ръководителите / отговорниците на определените ИЕ.

Приложен е годишен дневник - ниво инфраструктурна единица -
Приложение 1 модел дневник.pdf

Настоящите правила са приети от НС на ИО - БАН с протокол №15 от 15.12.2025 г.